

Richard Bach:

Jonathan Livingston, a sirály

*Az igazi Sirálynak, Jonathannak,
aki ott él mindannyiunkban.*

Simóné Avarosy Éva fordítása

I. RÉSZ

Reggel volt, s az új nap sugarai aranyszikrákat csiholtak a tenger lágy fodrain. Mintegy másfél kilométernyire a parttól halászcsónak ringatózott a vízen, s a levegőn átcikázott a Reggeli Gyülekezés híre – ezernyi mohón ügyeskedő sirály csapott le, hogy egy-két falatot harcoljon ki magának. Kezdetét vette egy új nap.

De távolabb, magányosan, túl parton és csónakon, egyes-egyedül, magára utalva, Jonathan Livingston sirály gyakorolt. Vagy harminc méterre a levegőben lefelé meresztette hártás lábát, égne emelte csőrét, és azon erőlködött, hogy szárnyát szűk ívbe görbítse. Fájt. Az íveléssel lassítani tudta a repülését, már annyira lassult, hogy a szemébe vágó szél zúgása suttogássá halkult, mígnem az óceán megállt alatta. Megfeszített figyelmében szeme résnyire szűkült, visszafojtotta a lélegzetét, minden izmával próbálta szárnyát még... egy... kicsit... görbíteni... Aztán tollai összeborzolódtak, átesett és zuhanni kezdett.

A sirályok tudvalevőleg sohasem hibáznak, sohasem esnek át. Szégyen és gyalázat egy sirályra, ha átesik.

Csakhogy Jonathan Livingston sirály – a szégyentelen, aki megint nekifogott izomszakasztó ívbe görbíteni a szárnyát – lassabban repült, és ismét csak átesett –, nem volt rendes madár.

A legtöbb sirálynak elég, ha a legegyszerűbb repülést megtanulja – azt, hogyan jusson el a partról az ennivalóhoz és vissza. Mert a legtöbb sirályt az evés, nem pedig a repülés érdekli. De ezt a sirályt nem az evés érdekelte, hanem a repülés. Jonathan Livingston mindennél jobban szeretett repülni.

Rá kellett jönnie, hogy ezzel a szemlélettel aligha lesz népszerű a többi madár szemében. Még a saját szülei is szorongva figyelték, hogy Jonathan naphosszat gyakorol, százsámra próbálja a vízközeli siklásokat.

Nem tudta, miért, de ha például szárnya hosszának felényi magasságában repült a víz fölött, kevesebb fáradsággal tovább bírt megmaradni a levegőben. Siklása nem a szokásos módon végződött, nem a lábát előrenyújtva csobbant bele a tengerbe, hanem áramvonalasan a törzséhez simított lába hosszan, laposan szántotta a víztükröt. Amikor pedig a partra is felhúzott lábbal szállt le, majd lelépkedett, milyen hosszan csúszott a homokban, szülei valóban erősen aggódni kezdtek.

– Miért, Jon, de hát miért? – sópánkodott az édesanyja. – Miért esik neked ennyire nehezedre, hogy olyan legyél, mint a többiek? Miért kell olyan alacsonyan röp-

ködnöd, mint a pelikánoknak vagy az albatroszoknak? Csupa csont és toll vagy már, fiókám!

– Bánom is én, ha csont és toll vagyok, mama. Tudni akarom, mire vagyok képes a levegőben és mire nem, ennyi az egész. Egyszerűen tudnom kell.

– Figyelj rám, Jonathan – mondta édesapja békülékenyen. – Nemsokára itt a tél. Ritka lesz a bárka, és a halak a mélybe húzódnak. Ha már mindenáron tanulni akarsz, azt tanuld meg, mit ehetsz, és hogyan jutsz hozzá. Szép, szép ez a repülés-dolog, de a siklást nem lehet megenni. Ne feledd, azért repülsz, hogy ehess.

Jonathan szófogadóan bólintott. Néhány napig igyekezett is úgy viselkedni, mint a többi sirály; valóban igyekezett, együtt vijjogott és vagdalkozott a rajjal a mólók és a halászcsonakok körül, le-lebukott a vízbe halfoszlányok, kenyérdarabkák után. De nem sok sikerrel.

Semmi értelme, gondolta, miközben szándékosan a sarkában lévő éhes öreg sirály elé ejtette a nehezen megszerzett ajókat. Időfecsérlés, ahelyett, hogy repülni tanulnék. Annyi mindent nem tudok még!

Nem sok időbe telt, és Jonathan sirály újra egyedül volt, messze kinn a tengeren, éhesen, boldogan. És tanult.

A sebességgel ismerkedett. Egy hét alatt többet tudott meg a sebességről, mint akár a leggyorsabb sirály, aki valaha is élt.

Háromszáz méteren teljes erejéből csapkodni kezdett a szárnyával, aztán meredek zuhanórepülésbe ment át, és megtapasztalta, miért nem kezdenek a sirályok szárnycsapkodva zuhanni. Alig hat másodperc alatt száztíz kilométerre gyorsult, ennél a sebességnél, ha a szárnyával fölfelé akar csapni, labilissá válik.

Valahányszor megkísérelte, mindig ez történt. Pedig óvatos volt, minden tudását összeszedte, nagy sebességnél mégis elvesztette az uralmat a repülés fölött.

Felemelkedett háromszáz méterre. Előbb teljes erejéből egyenesen repült, aztán, változatlanul csapkodva a szárnyával, átment függőleges zuhanásba. Ekkor azonban mindig, újra és újra, a bal szárnya, amivel felfelé akart csapni, átesett, Jonathan balra kipenderült, átesett a jobb szárnya, ettől visszaperdült, és villámgyorsan pörögni kezdett egy rángató jobb dugóhúzóban, lefelé.

Azt a bizonyos fölfelé csapást képtelen volt elég óvatosan csinálni. Tízszer is megpróbálta, és mind a tízszer, ahogy túllépte a száztíz kilométert, irányíthatatlan, borzas tollcsomóként csapódott a vízbe.

A megoldás csak az lehet, gondolta végül, minden pihéjéből csepegvé, hogy ha nagy a sebesség, nem szabad mozgatnia a szárnyát – nyolcvan kilométerig kell szárnycsapásokkal felgyorsulni, onnan pedig már mozdulatlan szárnyal zuhanni.

Hatszáz méteren megpróbálta újra. Átment zuhanásba, a csőre egyenesen lefelé mutatott, s attól a pillanattól, hogy túllépte a nyolcvan kilométert, szárnyát teljesen kiterjesztette és mozdulatlaná merevedett. Rettenetes erőfeszítésébe került, de sikerült. Tíz másodperc múlva száznegyven kilométeres sebességgel száguldott. Jonathan sebességi sirályvilágrekordot állított fel!

Hanem a diadal rövid életű volt. Abban a pillanatban amint ki akart jönni a zuhanásból, ahogy megváltoztatta szárnya állásszögét, bekövetkezett a rémes irányíthatatlanság: száznegyven kilométeres sebességgel úgy érte, mint a dinamit. Jonathan sirály a levegőben felrobbant, és becsapódott a kőkemény tengerbe.

Amikor magához tért, már rég besötétedett. Holdfényben lebegett az óceánon. Két szárnya egy-egy törött ólomdarab, de még súlyosabban nehezedett rá a kudarc tudata. Az a bizonytalan érzése volt, legjobb lenne, ha lehúzná ez a súly lehúzná, le a tenger fenekére, és vége lenne az egésznek.

Ahogy egyre jobban ellepte a víz, különös, kongó belső hangot hallott. Nincs kiút. Sirály vagyok. Gúzsba köt a saját lényem. Ha arra szántak volna, hogy ennyi mindent megtudjak a repülésről, több eszem lenne. Ha arra szántak volna, hogy gyorsan repüljek, rövid szárnyam volna, mint a sólyomnak, és hal helyett egereken élnék. Apámnak igaza volt. El kell felejtenem az egész örültséget. Haza kell repülnöm a rajhoz, és meg kell elégednem azzal, hogy az vagyok, ami vagyok: egy szegény, korlátolt sirály.

A hang elnémult. Jonathan belátta, hogy igaza volt. A sirály helye éjjel a parton van. Márpedig, fogadta meg, ettől a pillanattól kezdve ő rendes sirály. Mindenkinek így lesz a jobb.

Fáradt szárnycsapásokkal kiemelkedett a sötét vízből, és a part felé repült. Most azért hasznára válik, amit az erőkímélő alacsonyan repülésről megtanult.

De mégsem, gondolta aztán. Szakítottam az eddigi életmódommal, semmi se kell, amit megtanultam. Sirály vagyok, olyan, akár a többi, úgy is fogok repülni, aho-

gyan ők. Nagy nehezen felemelkedett vagy harminc méterre, erősebben csapkodott a szárnyával, igyekezett a part felé.

Most, hogy eldöntötte, pontosan olyan lesz, mint a Raj bármelyik tagja, jobban érezte magát. Ezentúl semmi köze ahhoz az erőhöz, amely egyre tanulásra ösztönzi, nem lesz több vakmerő próbálkozás, és nem lesznek kudarcok. Egészen kellemes dolog abbahagyni a gondolkodást, és csak repülni a sötétben, a part fényei felé.

Sötét van! – kondult a hang intően. – *A sirályok sohasem repülnek sötétben!*

De Jonathan most nem figyelt rá. Milyen kellemes is ez, tűnődött. A holdvilág és a parti fények villódnak a vízen, megannyi kis irányfény az éjszakában, minden olyan békés és csendes...

Le a légből! Sirály sose repül sötétben! Ha arra szántak volna, hogy sötétben repülj, bagolyszemed lenne! Az agyad térképszerűen rögzítene! Kurta volna a szárnyad, mint a sólyomé!

És akkor, ott, az éjszakában, harminc méter magasan a levegőben, Jonathan Livingston sirály szeme megrebbent. Izmai sajjága, elhatározásai egy csapásra semmivé foszlottak.

Kurta szárnyak! *A sólyom kurta szárnya!*

Ez a megoldás! Milcsoda hülye voltam! Icipici szárnyacska – az kell nekem! Behúszom a szárnyam legnagyobb részét, kizárólag a végével repülök! *Kurta szárnyakkal!*

Felemelkedett a bakacsin tenger fölött hatszáz méterre. Egyetlen percet sem vesztegetett többé töprengésre kudarcon, halálon. Szárnyát törzséhez simította, csupán keskeny, hátranyilazott szárnyvégeit feszítette a levegőnek, s így ment át zuhanásba.

A süvöltés fülsiketítővé erősödött. Száztíz kilométer, száznegyven, százkilencven – és még egyre gyorsult. A szárnyát tépő erő most kétszázhusz kilométeres sebességnél sem volt távolról sem olyan kemény, mint előzőleg száztíz kilométernél. Szárnyvégei alig észrevehető elcsavarásával könnyedén jött ki a zuhanásból, és máris a hullámok fölött száguldott, mint holdfényben szürkellő ágyúgolyó.

Szemét az éles széltől védve keskeny résnyire zárta, és határtalan boldogság töltötte el. Kétszázhusz kilométer óránként! És irányítani képes magát! Kíváncsi vagyok, ha hatszáz méter helyett ezerötszázról kezdem, vajon akkor a sebesség...?

Iménti fogadkozása feledésbe merült, elsöpörte a süvítő széláram. De egy csepp büntudatot sem érzett, hogy a magamagának tett fogadalmát megszegte. Az efféle fogadalom csak az olyan sirályokat köti, akik megelégednek a megszokottal. Annak,

aki tanulván, ízelítőt kapott abból, mit jelent kiválónak lenni, semmi szüksége az effajta fogadkozásokra.

Napkeltekor Jonathan sirály már újra gyakorolt. Ezerötszáz méterről a halászbárkák apró pöttyöknek látszottak csak a sima kék víztükrön, a reggeliző raj pedig örvénylő porszemek halvány felhőcskéjének.

Minden porcikájában érezte, hogy él. Reszketett a gyönyörűségtől, büszke volt, hogy sikerült a félelmen úrrá lennie. Aztán természetes mozdulattal behúzta a szárnyát, kinyújtotta kurta, szögbe állított szárnyvégeit, és zuhanni kezdett a tenger felé. Ezerkétszáz méteren elérte a végsebességet. A szembe száguldó levegő hangból sűrűsödött, tömör, kemény fallá vált, aminek ellenében nem lehetett tovább gyorsulni. Függőlegesen zuhant lefelé, háromszáznegyven kilométeres sebességgel. Nyelt egy nagyot, hiszen tudta, hogy ha a szárnya nem lenne behúzva, ezzel a sebességgel milliő parányi sirálymorzsára robbanna szét. De a sebesség erő volt, a sebesség öröm volt, a sebesség maga volt a boldogság.

Háromszáz méteren megkezdte a kivételt a zuhanásból. Szárnyvégei sivítottak és borzolódtak a hatalmas áramlásban, a bárka és a sirályraj megbillent és meteorsebességgel növekedett, pontosan az ő pályáján.

Nem tudott megállni; azt sem tudta, ilyen sebességgel hogyan kellene fordulni.

Az összeütközés: azonnali halál.

Így aztán behunyta a szemét.

Ezen a reggelen, közvetlenül napfelkelte után végül is az történt, hogy Livingston sirály háromszáznegyven kilométeres sebességgel, csukott szemmel, süvöltő tollakkal átszáguldozott a reggeliző rajon, pontosan a közepén. A Szerencse Sirálya ez egyszer lemosolygott rá, és nem történt katasztrófa.

Amikor a csőrét az ég felé emelte, még mindig kétszázhuszonöt kilométerrel vágatott. Mire végre harminc kilométerre lassult, és újra kinyújtotta a szárnyát, a halászbárka parányi morzsa volt a tengeren, ezerkétszáz méterrel alatta.

Diadalérvés fogta el. Végsebesség! *Hogy egy sirály óránként háromszáznegyven kilométeres sebességgel száguldjon!* Ez valóságos frontáttörés, a raj történetének legnagyobb pillanata. És ezzel a pillanattal új korszak kezdődött Jonathan sirály számára. Kirepült magányos gyakorló légterébe. Ketezernégyszáz méteren felkészült a zuhanáshoz, behúzta a szárnyát, és nekilfogott felfedezni, hogyan is kellene fordulni.

Rájött, hogy ha egyetlen szárnyvégtollát csak egy centire kimozdítja, félelmetesen gyors, nagy ívű forduló az eredmény. Mielőtt azonban ezt megtanulta volna, azt tapasztalta, hogy ha ilyen nagy sebességgel több tollát mozditja, pörögni kezd, mint a puskagolyó... és Jonathan a világ minden sirálya közül elsőként műrepült.

Aznap nem vesztegette az idejét arra, hogy szóba elegyedjen a többi sirállyal, repült egyfolytában napnyugtáig. Felfedezte a bukfencet, a vezetett orsót, a dobott orsót, a háton dugóhúzózt, a bukófordulót, a legyezőfordulót.

Amikor Jonathan sirály visszatért a partra a rajhoz, késő éjszaka volt már. Szédelgett, és ólmos fáradtságot érzett. Mégis, ahogy a leszálláshoz besiklott, széles jókedvében levágott egy bukfencet, majd egy dobott orsó után ért földet. Ha meghallják az Áttörés hírért, gondolta, odalesznek örömben. Mennyivel érdekesebb lesz mostantól a világ! Ahelyett, hogy egyhangúan ide-oda caplatnánk a bárkákhoz, értelme lesz az életünknek! Kiemelkedhetünk a tudatlanságból, kitűnő, értelmes, ügyes lényekké válhatunk. Szabadok leszünk! *Megtanulhatunk repülni!*

Az elkövetkezendő évek szinte zúgtak és izzottak az ígéretességükben.

A sirályok a Tanácsgyűlésben gubbasztottak, amikor Jonathan leszállt. Úgy tűnt, már jó ideje együtt van a raj. Valóban, vártak valamire.

–Jonathan Livingston sirály – mondta a Vén –, állj a Középpontba! – A Vén szava felettébb ünnepélyesen hangzott. A Középpontba állni a legnagyobb megszégyenítést vagy a legnagyobb megtiszteltetést jelentette. A tisztelet jeléül a sirályok legkiválóbb vezéreit szokták a Középpontba állítani. Hát persze, gondolta Jonathan, a rajreggeli; hiszen látták az Áttörést! De nekem nem kell semmiféle tisztelet. Nem vágyom én arra, hogy vezér legyek. Csak azt szeretném, hogy megoszthassam velük, amire leltem, hogy megmutassam nekik a lehetőséget, amely kitérült előttünk. Előrelépett.

–Jonathan Livingston sirály – szólt a Vén –, állj a Középpontba a Szégyen jeléül, hogy sirálytársaid láthassanak!

Mintha fejbe vágták volna. Térde remegett, tolla fakóra vált, füle zúgni kezdett. A Szégyen jeléül álljon a Középpontba? Lehetetlen! Az Áttörés! Nem értik! Tévedes, szörnyű tévedés!

–...elvetemült felelőtlenségéért – hallotta a komoran ünnepélyes hangot –, amellyel megsértette a Sirályok Családjának méltóságát és hagyományait...

Akit megszégyenítésül állítanak a Középpontba, azt kiteszítják a sirályok közösségéből, magányos életre kárhoztatják, száműzik a Távoli Szirtekre.

–...egy napon megtanulod majd, Jonathan Livingston sirály, hogy nem érdemes felelőtlenkedni. Az életet nem ismerjük és nem is ismerhetjük meg, csupán annyit tudhatunk, azért születtünk erre a világra, hogy táplálkozzunk, s ezáltal addig éljünk, ameddig élni bírunk egyáltalán.

Egy sirály sohasem felel a Tanácsgyűléssel. De Jonathan felemelte a szavát. – Felelőtlenység? – kiáltotta. – Testvéreim! Kiben lakozhat nagyobb felelősségtudat, mint abban a sirályban, aki megtalálja az élet értelmét, magasabb céljait, és követi őket? Ezer évig halfejekért törtük magunkat. De mostantól tudjuk, miért élünk – azért, hogy tanuljunk, hogy felfedezzük a világot, hogy szabadok legyünk! Engedjétek meg, hogy megmutassam, mire jöttem rá...

A Raj akárha kőből lenne.

– A testvériségnek vége – zúgták a sirályok kórusban, s egy madárként ünnepélyesen befedték a fülüket és hátat fordítottak Jonathannak.

Jonathan sirály élete hátralevő napjait egyedül töltötte. Messzi elrepült, túl a Távoli Szirteken. Egyetlen bánata volt csupán: nem a magány, hanem az, hogy a többi sirály nem hajlandó hinni a repülés rájuk váró nagyszerű élményében. Nem akarták kinyitni a szemüket, hogy lássanak vele.

Jonathan napról napra többet tudott. Megtanulta, hogy áramvonalassá formált testének nagy sebességű zuhanásával két-három méterrel a felszín alatt ügyeskedő, ritka és jóízű halakat kaphat ki a vízből. Már nem szorult halászbárkákra és kenyéradarabkákra, hogy ne haljon éhen. Megtanult a levegőben aludni éjszaka, a part menti szélben, melyben napnyugtától napkeltéig vagy százötven kilométernyi utakat tett meg. Ugyanezzel a belső irányítással átrepült sűrű tengeri ködrétegeken is, hogy azután föléjük emelkedjék, a vakítóan tiszta égre... Mindezt olyankor, amikor a többi sirály a földön gubbaszt, és mit sem látva a ködön és az esőn túl. Jonathan azt is megtanulta, hogyan juthat a szelek szárnyán messze be, a szárazföld fölé, ahol finom bogarakat csemegézhet.

Amiről egykor azt remélte, hogy az egész raj osztályrésze lesz, azt most egyedül magának szerezte meg. Megtanult repülni, és nem sajnálta az árat, amit fizetnie kellett érte. Jonathan sirály felfedezte, hogy az unalom, a félelem és a harag az oka an-

nak, hogy a sirályok élete oly rövid. És mivel az ő gondolataiból eltűnt az unalom, a félelem és a harag, Jonathan élete hosszú és boldog volt.

A két sirály este érkezett, mikor Jonathan éppen békésen, magányosan siklott szeretett égboltján. Ahogyan a két szárnyvége mellett feltűntek, olyan tiszták voltak, mint a csillagok sugarai. Fény áradt belőlük, biztatóan derengett az éjszakai légben. De a legnagyobb szerűbb az volt, ahogyan nyugodt biztonsággal repültek. Pontosan tartották a mintegy kétcéntis távközt jobbra-balra tőle.

Jonathan hang nélkül vizsgáztatni kezdte őket. Soha sirály ilyen vizsgát nem tett. Ívbe görbítette a szárnyát, lelassult, az átesési sebességnél alig egy-két kilométerrel többre. A két fénylő madár simán lassult vele, szárnyvég szárnyvég mellett. Tudták, hogyan kell lassan repülni.

Törzse mellé szorította hát a szárnyát, orsóba pördült, és átment százkilencven kilométeres zuhanásba. Együtt hasították vele a levegőt, hibátlan kötelékben.

Ebből a sebességből Jonathan hosszú, függőleges vezetett orsóval ívelt föl. Együtt pörögtek vele, s közben mosolyogtak.

Visszatért a rendes helyzetbe, és jó darabig hallgatagon repült. – No, jó – szólalt meg végül. – Kik vagytok?

– A te Rajodból valók vagyunk, Jonathan. A testvéreid. – A szavak határozottan, mégis lágyan hulltak. – Azért jöttünk, hogy följebb emelkedj. Hogy hazavigyünk.

– Nekem nincs otthonom. Rajom sincs. Kitaszított vagyok. És most a Nagy Hegyi Szél legtetetjén repülünk. Még vagy száz méter, de annál följebb én nem jutok ezzel a vén testtel.

– Hogyne jutnál, Jonathan. Megtanultad. Egy iskolát már kijártál, eljött az ideje, hogy nekikezdj egy másiknak.

Mintha egész életén ez a pillanat fénylett volna át, hirtelen oly világossá vált minden Jonathan sirály előtt. Igazuk van. *Képes rá*, hogy följebb emelkedjen, és *itt az ideje*, hogy hazatérjen.

Még egyszer, utoljára körülpillantott. Az égen és a gyönyörű, ezüstös fényben úszó vidéken, ahol oly sokat tanult.

– Készen vagyok – mondta végül.

És Jonathan Livingston sirály a két, csillagként ragyogó madárral emelkedni kezdett, és velük együtt eltűnt a mélyfekete égbolton.

II. RÉSZ

Hát ez lenne a mennyország, gondolta, és mosolyognia kellett saját magán. Nem valami tisztelettudó dolog elemezgetni a mennyországot abban a pillanatban, amikor éppen azon van, hogy belerepül.

Ahogy most a Földről érkezett, a felhők fölött, szoros kötelékben két csillogó kísérijével, látta, hogy immár az ő teste is ugyanúgy ragyog, mint az övék. Valójában az az ifjú Jonathan sirály repül itt, aki mindig is ott élt aranyfényű szemében. De a külseje megváltozott.

Sirálytest ez is, semmi kétség. Csakhogy sokkal jobban repül, mint a régi valaha is. Ezzel, gondolta, fele annyi erővel kétszer akkora teljesítményt érhetek el, mint a Földön a legjobb pillanataimban!

Tolla vakító fehér, szárnya oly tökéletesen sima, mintha ezüstből csiszolták volna. Elragadtatva kezdett ismerkedni vele, erőt vinni a gyönyörű, új szárnyba.

Négyszáz kilométernél érezte, hogy közeledik a vízszintes sebesség határához. Ötszázharmincnál úgy vélte, most olyan gyorsan repül, ahogy csak kitelik tőle, és kissé csalódott volt. Az új test lehetőségeinek is van hát határa. Bár korábbi vízszintes repülési rekordjainál jóval többre képes, mégiscsak van korlát, amit csak nagy

erőfeszítéssel lehetne ledönteni. A mennyben, gondolta Jonathan, nem volna szabad korlátoknak lenniük.

A felhők foszladoztak, kísérői átkiáltott hozzá: – Jó leszállást, Jonathan! – és levegővé váltak.

Tenger fölött repült, csipkés partvonal felé. Néhány sirály – nagyon kevesen voltak – vitorlázgatott a sziklákon keletkező feláramlásban. Távolabb, északnak, a horizonton még egy párat látott repülni. Új látvány, új gondolatok, új kérdések. Miért van itt ilyen kevés sirály? A mennyországnak *hemzsegnie* kellene a sirályoktól! És miért lettem hirtelen ilyen fáradt? Úgy hírlík, a mennybéli sirályok sohasem fáradnak el, soha nem alszanak.

Hol is hallotta csak ezt? Földi életének emléke rohamosan halványodott. A Föld valamilyen hely, ahol sokat tanult. Igen. De a részletek elmosódtak. Küzdelem az élelemért, kitalásosság – ilyesmi rémlett róla.

A mintegy tucatnyi sirály a parttól eléje repült, de egyetlen szót sem szóltak. Érezte csupán, hogy üdvözlík, és hogy itthon van. Nagy nap volt ez, de pirkadatára már nem emlékezett.

A part felé fordult, hogy leszálljon. Néhány centire a homoktól fékezett, csapott egyet-kettőt a szárnyával, majd könnyed mozdulattal lehuppant. A többi sirály is le-

szállt, de egyikük sem mozdította ehhez egyetlen tollpihéjét sem. Kiterjesztett, fényes szárnyukkal szembefordultak a széllal, aztán valahogyan megváltoztatták tollaik ívét, s mozgásuk pontosan abban a pillanatban szűnt meg, amikor lábuk talajt ért. Szép manőver, de Jonathan egyszerűen túl fáradt volt hozzá, hogy most rögtön megpróbálja. Ott, a parton állva, szó nélkül álomba merült.

A következő napokban Jonathan belátta, hogy itt megint csak ugyanannyit kell tanulnia a repülésről, mint amennyit elhagyott életében megtanult. Egy különbséggel. Itt olyan sirályok voltak, akik úgy gondolkodtak, mint ő. Mindegyikük számára létük legfontosabb célja volt, hogy tökéletességre vigyék azt, amit a legjobban szerettek: a repülést. Nagyszerű madarak voltak. Nap mint nap egyik órát a másik után töltötték a levegőben, bonyolult műrepülő-figurákat próbálgattak.

Jonathan hosszú időre megfeledkezett a világról, amelyből jött. Ahol a raj él, amelynek tagjai makacsul nem akarnak tudomást venni a repülés öröméről, hanem örökkön-örökké csak arra használják a szárnyukat, hogy a zsákmányra ráleljenek és megverekedjenek érte. Hébe-hóba egy pillanatra mégis felvillant benne az emlékü.

Eszébe jutottak azon a reggelen is, amikor az oktatójával repült, és egy sor, törzshöz húzott szárnyal végzett dobott orsó után a parton pihentek.

– Hol van mindenki, Sullivan? – kérdezte hangtalanul. Már tökéletesen használta az egyszerű telepatikus módszert, amellyel itt a sirályok, rikoltozás és vijjogás nélkül, megértették egymást. – Miért nem vagyunk többen? Ahonnan én jöttem, ott...

–...sirályok ezrei éltek. Tudom – Sullivan megrázta a fejét. – Szerintem erre az egyetlen magyarázat az, Jonathan, hogy te olyan madár vagy, amilyen millió között egy ha akad. Legtöbbünk nagyon lassan jutott el idáig. Egyik világból a másikba kerültünk, olyanokba, amelyek csaknem pontosan azonosak voltak az előzőkkel. És mi rögtön elfeledtük, honnan jöttünk. Nem érdekelt az sem, hová tartunk, éltünk a pillanatnak. Van fogalmad arról, hány életet éltünk le, míg egyáltalán eszünkbe jutott, hogy a lét többet jelent a pusztta táplálkozásnál, verekedésnél vagy a rajban szerzett hatalomnál? Ezer életet, Jon, vagy tízezret! És újabb száz élet után kezdtük sejteni, hogy létezik olyasmi, mint a tökéletesség. Majd megint száz kellett hozzá, hogy rájyjünk: létünk célja e tökéletességet elérni és továbbadni. Ugyanez a szabály érvényes ránk most is, persze: az dönti el, milyen lesz a következő világunk, hogy mit tanultunk meg a mostaniban. Ha mit sem tanultál, a következő világod pontosan ugyanolyan lesz, mint ez itt. Ugyanezekkel a korlátokkal és ólomsúlyokkal küzdesz majd.

Kiterjesztette a szárnyát, a szélbe fordult. – De neked, Jon – mondta –, egyetlen alkalom elég volt. Neked nem kellett ezer életen át tanulnod, hogy elérhess ide.

Máris a levegőben voltak megint. Gyakorolni kezdtek. A vezetett orsót nehéz kötelékben repülni. Amikor háton repült, Jonathannak fordítva kellett gondolkodnia, szárnyát ellentétesen ívelnie, mégpedig tökéletes összhangban az oktatójával.

– Próbáljuk még egyszer – ismételte Sullivan –, csináljuk újra. – Végre elhangzott a dicséret: -Jó. – És nekifogtak, hogy Jonathan megtanulja a kötelék-előrebukfencet.

Egy este azok a sirályok, akik nem az éjszakai repülést gyakorolták éppen, együtt álldogáltak a homokon. Gondolataikba mélyedtek. Jonathan összeszedte minden bátorságát, és odament a Vén Sirályhoz, aki, úgy hírlett, hamarosan elemelkedik ebből a világból.

– Chiang... – szólította meg félénken.

Az öreg sirály barátságosan pillantott rá. – Tessék, fiacskám. – A kor, ahelyett, hogy elgyengítette volna, szívósabbá tette a Vént. Akárkit túlrepült a Rajban, olyan repülőfigurákat tudott, amilyeneket a többiek még éppen csak kapiskáltak.

– Chiang, ez a világ egyáltalán nem a mennyország, ugye?

A hold fényében látszott, hogy a Vén elmosolyodik. – Megint egyszer tanulsz, Jonathan sirály – felelte.

–Jó, de mi lesz ezután? Hová tartunk? Olyan hely, hogy mennyország, nem létezik?

– Nem, Jonathan, olyan hely nincs. A mennyország nem valamiféle hely, nem is valamilyen idő. A mennyország az jelent: tökéletes. – Egy percre elhallgatott. – Te, ugye, nagyon gyorsan tudsz repülni?

– Én... engem boldoggá tesz a sebesség – Jonathan meglepődött. Büszkeség fogta el, hogy a Vén felfigyelt rá.

– Abban a pillanatban kezdesz majd ismerkedni a mennyországgal, Jonathan, amikor eléred a tökéletes sebességet. És ez nem azt jelenti, hogy ezer vagy millió kilométert teszel meg óránként vagy hogy fénysebességgel repülsz. Minden szám határt jelent, a tökéletesnek pedig nincsenek határai. A tökéletes sebesség, fiam, az, ha el sem indulsz, s máris ott vagy, ahová igyekszel.

Anélkül, hogy többet szólt volna, Chiang eltűnt, és szemvillanás múlva vagy huszonöt méterrel odébb, a vízparton jelent meg. Majd ismét eltűnt, és ugyanabban a pillanatban újra ott állt Jonathan mellett. – Mókás, nem? – mondta.

Jonathan elképedt. Nyomban megfélekedezett a mennyországról. – Hogy csinálod ezt? Milyen érzés? És milyen messzire tudsz így eljutni?

– Bárhová és bármikor, ahogy kívánom – felelte a Vén. – Jártam mindenütt és minden időben, amit csak el tudok képzelni. – Pillantása elkalandozott, messzi ki a tengerre. – Különös dolog ez. Azok, akik az utazást fontosabbnak tartják önmaguk tökéletesítésénél, lassúak, és nem jutnak el sehová. Azok pedig, akik lemondanak az utazásról, hogy helyette tökéletesedni igyekezzenek, bárhová rögvest elérkeznek. Ne feledd, Jonathan, a mennyország se nem valamely hely, se nem valamilyen idő. A helynek és az időnek semmi, de semmi jelentősége nincsen. A mennyország az...

– Engem is meg tudsz tanítani így repülni? – Jonathan égett a vágytól az újabb, ismeretlen tudás után.

– Hogyne, ha igazán akarod.

– Igazán akarom. Mikor kezdhetjük?

– Akár rögtön, ha kívánod.

– Meg akarom tanulni, hogyan lehet így repülni – mondta Jonathan, és a szeme különös fénnel égett. – Mondd, mit kell tennem.

Chiang lassan beszélt, közben erősen figyelte a fiatalabb sirályt. – Hogy olyan sebesen szállj, mint a gondolat, akárhová, ami csak létezik – mondta –, azt azzal a tudattal kell kezdened, hogy már meg is érkeztél...

A dolog fortélyja az, magyarázta, hogy Jonathan ne tekintse magát többé bezárva egy meghatározott testbe, melynek szárnyfeszítáva harminc centi, és a teljesítménye berajzolható a térképbe. A fortély mindössze annyi: tudnia kell, hogy valódi természete szerint mint egy tökéletes, íratlan szám, egyidejűleg él térben és időben, mindennütt és mindenkor.

Jonathan elszántan nekilátott a feladatnak. Próbálta nap nap után, reggeltől estig. És minden igyekezete ellenére egyetlen tollpihényit sem mozdult odébb.

– Hagyd a hitet! – szólt rá időnként Chiang. – Korábban, a repülésben sem hinned kellett, hanem meg kellett értened, hogyan csináld.. Most is így van. Láss neki újra...

Egy napon azután, ahogyan ott állt a parton, és lehunyt szemmel koncentrált, Jonathan villanásszerűen rájött, miről beszélt Chiang. – Hát persze, úgy van! Én egy *tökéletes* sirály vagyok, a lehetőségeim határtalanok! – Hirtelen nagyon boldog lett.

–Jó! – mondta Chiang, s hangjában diadal csendült.

Jonathan kinyitotta a szemét. Ismeretlen, elhagyott tengerparton álltak a Vénnel – a fák lenyúltak a vízig, sárga ikernap róttá pályáját fölöttük.

– Hát rájöttél végre – mondta Chiang –, de az irányítást még gyakorolnod kell...

Jonathan bámult. – Hol vagyunk?

A Vént, tökéletesen hidegen hagyta a különös környezet, ügyet sem vetett rá. – Láthatod, valami bolygón – válaszolta –, ahol zöld az ég, és a napja egy ikercsillag.

Jonathan nagyot rikoltott örömeiben. Most rikoltott először, mióta a Földet elhagyta. – HÁT MEGY!

– Persze, hogy megy, Jon – mondta Chiang. – Minden megy, ha tudod, mit teszel. Ami pedig az irányítást illeti...

Mire visszatértek, besötétedett. A többi sirály aranyos szemében tisztelettel nézte Jonathant. Hiszen látták, hogyan tűnt el a helyről, melyen oly sokáig mintha legyökerezett volna.

Egy perc sem telt bele, s nem állta tovább, hogy lelkesen ünneplik. – De hát én csak egy jövevény vagyok köztetek! Épp hogy csak nekifogtam! Nekem kell tanulnom tőletek!

– Ki tudja, Jon! – szólt a közelben álldogáló Sullivan. – Tízezer éve nem láttam sirályt, aki ennyire szikrányit se félt volna a tanulástól. – A Raj elnémult. Jonathan zavarában fészkelődni kezdett.

– Ha gondold, most már foglalkozhatunk az idővel – mondta Chiang. – Meg kell tanulnod repülni a múltban és a jövőben is. Ha az is megy, akkor aztán készen állsz majd rá, hogy elkezd a legnehezebbet, a leghatalmasabbat, a legnagyobb mókát. Készen leszel felemelkedni, hogy megtudd, mi is valójában a jóság és a szeretet.

Eltelt egy hónap, vagyis egy időszak, ami mintha egy hónap lett volna. Jonathan félelmetes iramban fejlődött. Már korábban, a megismerés szokott útján is sokat ta-

nult, most pedig, magának a Vénnek kiváltságos növendékeként, úgy szívta magába az új ismereteket, mint valami áramvonalas, tollas komputer.

De elkövetkezett a nap, amikor Chiang eltűnt. Csendes kis beszédet tartott a köréje gyűlt sirályoknak. Mind ott volt. Intette őket, hogy tanuljanak szüntelenül, gyakoroljanak és törekedjenek rá, hogy az élet egészének tökéletes, láthatatlan lényegéből mind többet és többet ismerjenek meg. Ahogyan szólt, tollai egyre fényesedtek, míg végül olyan erővel ragyogtak, hogy a sirályok szeme káprázott bele.

–Jonathan – mondta ekkor a Vén, és ezek voltak az utolsó szavai –, fejlődj tovább a szeretetben!

Mire a sirályok látása kitisztult, Chiang már nem volt sehol.

Múltak a napok, és Jonathan időről időre azon kapta magát, hogy a Földre gondol, ahonnan érkezett. Ha annak, amit most itt tud, akkoriban csak a tized-, csak a századrészét tudta volna, mennyivel gazdagabb lett volna ott az élete! Álldogált a homokban, és tűnődött. Vajon most akad-e ott sirály, aki küzdene érte, hogy áttörje a megszokás korlátait? Hogy megismerje, mi a repülés értelme, azonfelül, hogy repülve lehet eljutni a halászbárkákhoz, szánalmas morzsákért? Talán van is valaki, akit kiközösítettek, mert a raj színe előtt kimondta az igazat. És minél előbbre haladt jószággyakorlataiban, minél jobban igyekezett megismerni a szeretet természetét,

Jonathan annál inkább vágyott vissza a Földre. Noha múltja nagyobbrészt magányosan telt, Jonathan sirály oktatónak született. Benne úgy nyilvánult meg a szeretet, hogy érezte: a felismert igazságból át kell adnia valamit másnak is, egy sirálynak, aki csak a lehetőségre vár, hogy ő is megismerhesse.

A gondolat-sebességű repülésben immár jártas és a többiek a fejlődését istápolgató Sullivannak kételyei voltak.

–Jon, téged kitaláltak. Miből gondolod, hogy egykori sirálytársaid bármelyike most hallgatna rád? Ismered a közmondást, a nagy igazságot: *Az a sirály lát a legmesszebbre, amelyik a legmagasabban röpül.* Ott, ahonnan te jöttél, a sirályok lent állnak a földön, rikácsolnak, vagdalkoznak egymással. Ezer kilométerekre vannak a mennytől – és te azt mondod, meg akarod nekik mutatni, onnan a mélyből, ahol ácsorognak! De Jon, hiszen azok a saját szárnyvégükig se látnak el! Maradj te csak itt. Segíts az itteni újoncoknak, akik már elég magasra jutottak ahhoz, hogy megértsék, amit mondani akarsz nekik. – Egy percre elhallgatott, aztán megkérdezte: – És mi lett volna, ha Chiang visszatér az ő egykori világába? Vajon hol lennél akkor te ma?

Ez az utolsó szempont meggyőzően hangzott. Sullivannak igaza van. *Az a sirály lát a legmesszebbre, amelyik a legmagasabban röpül.*

Jonathan hát maradt. Oktatta az újonnan érkezőket. Éles eszük volt, gyorsan haladtak. Nyugtalanító érzése azonban vissza-visszatért. Nem tudott szabadulni a gondolattól, hogy a Földön is lehetnek sirályok, akik képesek lennének tanulni. Mennyivel előbbre járna maga is, ha Chiang a száműzetése idején jön el hozzá!

– Vissza kell mennem, Sully – mondta végül is. – A növendékeid nagyszerűen csinálják a dolgukat. Segítenek neked az újakat oktatni.

Sullivan sóhajtott egy nagyot, de nem vitatkozott tovább. – Azt hiszem, hiányozni fogsz nekem, Jonathan. – mindössze ennyit mondott.

– Szégyelld magad, Sully! – felelte Jonathan szemrehányóan. – Ne beszélj butaságokat! Hát mit gyakorolunk mi itt nap mint nap? Ha a barátságunk olyan dolgoktól függene, mint tér meg az idő, akkor ha végre sikerül legyőznünk a teret és időt, egyben szétrombolnánk a testvériségünket is! De hát, ha legyőzzük a teret, nem marad más, csak az Itt. S ha legyőzzük az időt, marad a Most. Nem gondolod, hogy az Itt és a Most közepén találkozhatunk néha-néha?

Sullivan sirály akarva-akaratlanul, elnevette magát. – Te, te szédült madár – mondta szeretettel. – Ha egyáltalán valaki képes rá, hogy egy amolyan a földhözragadtaknak megmutassa, hogyan láthat át ezer kilométereket, hát az Jonathan

Livingston sirály lesz. – Lehorgadt a feje, a homokra bámult. – Isten veled, Jonathan, kedves barátom.

– Isten veled, Sully. Találkozunk mi még. -Jonathan képzeletében más idők partjainak nagy sirályrajai jelentek meg. A tapasztalat adta biztonsággal tudta, hogy lénye nem csontok és tollak halmaza, hanem a szabadság és a repülés határtalan tökéletessége.

Fletcher Lynd sirály nagyon fiatal volt, de azt már tudta, hogy soha még raj sirálllyal nem bánt el még keményebben és igazságtalanabbul, mint az ő raja vele.

Nem érdekel, mit mondanak, gondolta és forrt benne a méreg, amint elhomályosuló szemmel repült egyre tovább, a Távoli Szirtek felé. Repülni annyival, de annyival többet jelenthetne, mint csak csapkodni a szárnyunkkal, hogy eljussunk egyik helyről a másikra! Arra akár egy... egy... szúnyog is képes! Egyetlen kis vidám orsó a Vén körül, és máris kiközösítettek. Hát teljesen vakok ezek? Tényleg nem értik? Képtelenek végiggondolni, milyen gyönyörű lenne, ha valóban megtanulnánk repülni?

Nem érdekel, mit gondolnak. Majd én megmutatom nekik, mi az, hogy repülés! Hát Törvényenkívüli leszek, ha így akarják. És úgy, de úgy meg fogják bánni...

A hangot belül, a saját fejében hallotta meg. Noha nagyon halk volt, a fiatal sirály úgy meglepődött, hogy megingott, és csusszant egyet a levegőben.

– Ne íteld el őket, Fletcher sirály. Azzal, hogy téged kiközösítettek, csak maguknak ártottak. Egy napon ráébrednek majd. Eljön a nap, amikor ők is megértik, amit te már tudsz. Bocsáss meg nekik, és segíts, hogy megérthessék.

Szárnya végétől alig pár centire a világ legragyogóbb sirálya repült. Anélkül, hogy egyetlen tollát mozdította volna, könnyedén siklott együtt vele, holott Fletcher csaknem a tőle telhető végsebességgel repült.

Az ifjú madár egy pillanatra teljesen elvesztette a fejét.

– Mi történik itt? Megőrültem? Meghaltam volna? Mi ez?

Választ kereső, ijedt gondolataiban halkán, megnyugtatóan hangzott fel a kérdés: – Fletcher Lynd sirály, akarsz-e repülni?

– IGEN, REPÜLNI AKAROK!

– Fletcher Lynd sirály, akarsz-e annyit repülni, hogy megbocsáss a rajnak, tanulj, és egy napon majd visszatérj hozzájuk, és segíts őket is megtanítani?

Ennek a nagyszerű, csodálatosan repülő lénynek nem lehet hazudni. Mit számít most, akármilyen büszke vagy sértődött madár Fletcher sirály.

– Igen – felelte alig hallhatóan.

– Akkor hát, Fletch – mondta a fénylő lény melegen – kezdjük azzal, hogyan is kell vízszintes repülni...

III. RÉSZ

Jonathan lassan, figyelmesen körözött a Távoli Szirtek fölött. Ez a csiszolatlan ifjú Fletcher sirály tökéletes repülő növendéknek bizonyult. Erős volt, könnyed, fürgén mozgott a levegőben. De ami ennél is több, a legfontosabb: csillapíthatatlan vágy élt benne, hogy megtanuljon repülni.

Ebben a percben érkezett éppen, zuhanásból jött, kétszáznegyven kilométeres sebességgel, szürke csikként süvített el oktatója mellett. Éles szögben felfelé vágódott, tizenhat szögletű, emelkedő vezetett orsóra akarta hasznosítani a sebességét, közben hangosan számolta a szögleteket:

– ...nyolc... kilenc... tíz... nézd-Jonathan-elmegy-a-sebesség... tizenegy... tiszta-szöglet-legyen-mint-a-tiéd... tizenkettő... de-az-istennek-se-megy-úgy... tizenhárom... most-ez-a-három... sebesség... tize... juuuj!

Azt, hogy Fletcher a tetőponon átesett, még súlyosbította hogy tajtékozott a dühtől. Hanyatt esett, majd egy durva mozdulattal hátondugóba, amiből végül vagy harminc méterrel oktatójának magassága alatt jött ki. Szaporán kapkodta a levegőt.

– Csak pocsékolod az idődet, Jonathan! Bamba vagyok! Ostoba! Próbálhatom, ahányszor csak akarom, sose fog sikerülni!

Jonathan sirály lenézett Fletcherre és bólintott. – Addig nem is, amíg ilyen keményen rántod föl. A bevitelnél hatvan kilométerórát vesztesz! Finoman, Fletcher! Határozottan, de finoman, ahogy mutattam, emlékszel?

Lemerült a fiatal sirályhoz. – Gyere, csináljuk együtt, kötelékben. És figyelj a felvételre. Lágyan, könnyedén visszük be.

Három hónap múlva Jonathannak már hat újabb növendéke is volt. Mind Kitzasztott, és mindet nagyon érdekelte Jonathan furcsa, új eszméje: a repülés öröméért repülni.

Mégis, könnyebb volt számukra a nagy tudást igénylő repülőfigurákat elsajátítani, mint a bennük rejlő értelmet felfogni.

– Valójában mindannyian a Nagy Sirály gondolatát testesítjük meg, a korlátlan szabadság eszméjét – magyarázta nekik Jonathan esténként, ahogy a parton álldogáltak –, és az, hogy pontosan, tisztán repülünk, egy lépés valódi énünk kifejezése felé. Mindazt, ami ebben korlátozna, le kell küzdenünk. Ezért gyakoroljuk a nagy sebességű repülést, de a lassút is, ezért műrepülünk...

...és az egész napi repüléstől kimerült növendékei eközben sorra elszundítottak. Szívesen repülték a gyakorlatokat, szerették a sebességet, izgalmas volt a dolog, és csillapította a minden leckével növekvő tudásvágyukat. De egyetlenegy, még Fletcher sirály sem jutott el odáig, hogy elhiggye: a gondolat röpte ugyanolyan valóság lehet, mint a szél hátán szárnyalni.

– Egész testetek, egyik szárnyvégetektől a másikig – mondta máskor Jonathan –, a gondolatok látható formája. Rázzátok le a gondolat láncait, és lehullanak a test láncai is... – De akárhogyan fogott is neki, a sirályok szép mesének vélték csupán, amit mondott, annál pedig nagyobb szükségük volt az alvásra.

Alig egy hónappal később Jonathan közölte, eljött az ideje hogy visszatérjenek a rajhoz.

– Nem készültünk fel még rá! – tiltakozott Henry Calvin sirály. – Nem akarnak minket! Kitaszítottak vagyunk! Miért térnék vissza oda, ahol senkinek sem kellünk?

– Szabadságunkban áll oda menni, ahová akarunk, és olyanoknak lennünk, amilyenek vagyunk – felelte Jonathan, azzal felemelkedett a homokról és keletnek fordult, a táj felé, amely a raj otthona volt.

Növendékei gyötrődve tétováztak. A Raj Törvénye, hogy a Kitaszított soha nem térhet vissza, és a Törvényt tízezer éve egyszer sem törték meg. A Törvény így szólt: Maradj! Jonathan azt mondta: Jöjj! És Jonathan eddigre már jó egy kilométert megtett a víz fölött. Ha még sokáig haboznak, egyedül ér az ellenséges érzelmű Rajhoz.

– Hát, ha egyszer nem tartozunk a Rajhoz, a törvényének sem tartozunk engedelmeskedni, nem? – Fletcher döntött. – És ha harcra kerül a sor, sokkal nagyobb szükség van ránk ott, mint itt.

Így azután ezen a reggelen elindultak nyugatról, nyolc sirály gyémántalakzatban, hogy szárnyvégük szinte átfedte egymást. A Rajtanács Partját mintegy kétszáz kilométeres sebességgel érték el. Jonathan repült az élen, Fletcher szorosán a jobb szárnya mellett, Henry Calvin keményen ragadt a balhoz. Ekkor az egész kötelék egyszerre, egyetlen madárként jobb vezetett orsóba kezdett, normál helyzetből... hát-helyzetbe... megint... hasra. Szárnyukat tépte a szél.

A Raj mindennapi életét kísérő rikácsolást és vijjogást a kötelék hatalmas kés-ként vágta el. Nyolcezer sirályszem bámulta meredten, rezzenéstelenül. A nyolc madár egymás után éles felrántásból egy-egy bukfencet csinált, majd nagy körön besoroltak egymás mögé, és annyira lassulva, hogy szinte már megálltak a levegőben, leszálltak le a homokra. Aztán, mintha ez lenne a világon a legtermészetesebb, Jonathan sirály értékelni kezdte a repülést.

– Először is – mondta hűvös mosollyal – mindannyian elképtetek egy kissé a felzárkózással...

A Rajt villámcsapásként érte a felismerés. Ezek a madarak Kítaszítottak! És visszatértek! Ez pedig... ez nem lehet igaz! Fletcher jóslata a harcról semmivé foszlott a Raj döbbsent zavarának árjában.

– Na jó, ezek Kítaszítottak – mondta néhány fiatal sirály. – De figyelj, öreg, hol tanultak meg így repülni?

Csaknem egy órába került, mire a Vén szava eljutott a Raj minden tagjához: – Ne vegyetek tudomást róluk! A sirály, aki Kítaszítottal szóba áll, maga is Kítaszítottá válik! A sirály, aki csak rápillant a Kítaszítottra, vét a Raj Törvénye ellen!

Ettől kezdve a szürketollasok hátat fordítottak nekik, de úgy tűnt, Jonathan sirály nem is látja őket. Közvetlenül a Rajtanács Partja fölött tartotta az eligazításokat,

és most először arra törekedett, hogy növendékeit rákényszerítse, menjenek el képességeik végső határáig.

– Martin sirály! – harsogta az égre. – Azt mondod, tudod, hogyan kell lassan repülni. Semmit sem tudsz, amíg be nem bizonyítottad! REPÜLJ!

A különben oly csendes kis Martin William sirály, akit elképesztett, hogy oktatója érdeklődésének ösztüzébe került, maga sem tudta eddig, hogy a kis sebességeknek mekkora varázslója. A legenyhébb szellőben is képes volt tollait úgy ívelni, hogy egyetlen szárnycsapás nélkül emelkedjék a homokról a felhőig és merüljön vissza.

Hasonlóan járt Charles-Roland sirály is. A Nagy Hegyi Szélben nyolcezer méterre emelkedett, a jeges levegőben kékre fagyva érkezett vissza, de elragadtatott örömmel fogadkozott, hogy másnap még magasabbra jut.

Fletcher sirály, aki úgy szeretett műrepülni, mint senki más a világon, győzelmeskedett a tizenhat szögletű, emelkedő vezetett orsón, és másnap megtetézte egy háromszoros legyezőfordulóval. Tolláról vakító fehéren verődött vissza a nap sugara a homokpartra, ahonnan nem egy pillantás kísérte lopva repülését.

Jonathan szüntelenül ott volt minden egyes növendéke oldalán. Bemutatta a gyakorlatokat, ösztönözte, kényszerítette, irányította sirályait. Repült velük éjjel, felhőben, viharban, az élmény szépségéért, miközben a raj szántalmasan lapult a földön.

Repülés után a növendékek a homokon pihentek, és ekkoriban már figyelme-
sebben hallgatták Jonathant. Voltak őrült eszmefuttatásai, azokat képtelenek voltak
felfogni, de voltak jó gondolatai is, amelyeket megértettek.

Fokozatosan, az éjszaka leple alatt, a növendékek kis körén túl újabb kör for-
málódott. Kíváncsi sirályoké, akik végtelen órákon át hallgatagon álltak a sötétben.
Látni nem kívántak semmit, és nem akarták, hogy őket lássák. Napkelte előtt eltűn-
tek.

Egy hónappal a Visszatérés után történt, hogy a Rajból az első sirály átlépte a
választóvonalat, és kérte, tanítanak meg, hogyan kell repülni. Következőképpen
Terrence Lowell sirályra a Raj kimondta az ítéletet: Kitaszítottá bélyegezték; egyben
Jonathan nyolcadik növendéke lett.

A következő éjjelen Kirk Maynard sirály jött a Rajból. Nehezen botorkált a ho-
mokon, bal szárnya bénán vonszolódott utána. Lerogyott Jonathan lába elé.

– Segíts rajtam – suttogta alig hallhatóan, ahogy a haldoklók búcsúznak. –
Nincs a világon semmi, amit jobban szeretnék, mint repülni...

– Hát akkor rajta – mondta Jonathan. – Emelkedj el velem a földről, és kezd-
hetjük.

– Nem értesz. A szárnyam. Nem tudom mozdítani a szárnyamat.

– Maynard sirály, szabadságodban áll, hogy önmagad légy, valóságos magad, itt és most; és semmi nem állhat az utadba. Ez a Nagy Sirály Törvénye, a Törvény, amely van.

– Azt mondd, tudok repülni?

– Azt mondom, szabad vagy.

Ekkor Kirk Maynard sirály egyszerűen és gyorsan, minden erőlködés nélkül széttárta szárnyát, és felemelkedett a fekete éjbe. Rikoltása felverte álmából a Rajt, háromszáz méterről, torkaszakadtából vijjogta: – *Tudok repülni! Nézzétek! TUDOK REPÜLNI!*"

Napkeltekor vagy ezer madár állt a növendékek körén kívül, s kíváncsian bámulták Maynardot. Mit sem törődtek vele, látják-e őket vagy sem. Feszülten figyeltek, meg akarták érteni Jonathan sirályt.

Nagyon egyszerű dolgokról beszélt – arról, hogy helyes az, ha egy sirály repül, hogy a szabadság a sirály legsajátabb természete, hogy bármi állna is ennek az útjában, azt félre kell tolni, legyen bár hagyomány, babona vagy bármiféle korlát.

– Félretolni? – hangzott fel egy hang a tömegből. – Akkor is, ha az a Raj Törvénye?

– Az egyetlen igaz törvény az, amely a szabadsághoz vezet – mondta Jonathan.
– Nincs más törvény.

– Hogyan várhatod el tőlünk, hogy úgy repüljünk, ahogyan te? – kérdezte egy másik hang. – Te különleges vagy, isteni, tehetséges, fölötte állsz minden más madárnak!

– Nézd Fletchert! Lowellt! Charles-Roland-t! Judy Lee-t! Ők is különlegesek, tehetségesek és isteniek? Egy cseppet sem inkább, mint te vagy én. Az egyetlen különbség, az egyetlenegy alapvető különbség, hogy ők kezdik megérteni, mik is valójában, és élni kezdenek ezzel a tudással.

Növendékei, Fletchert kivéve, bizonytalanul mocoogtak. Nem volt igazán világos előttük, hogy ez az, amit tesznek.

A tömeg napról napra nőtt; jöttek, hogy kérdezzenek, hogy csodálják Jonathant és követőit, hogy gúnyolódjanak.

☞ A Rajban azt beszélük, hogy ha nem te vagy maga a Nagy Sirály Fia – mondta Fletcher Jonathannak egy reggelen, haladó sebességi gyakorlatok után –, akkor ezer évvel jársz a korod előtt.

Jonathan sóhajtott. A félreértés ára, gondolta. Vagy ördögnek, vagy istennek kiáltanak ki. – Te mit gondolsz, Fletch? Valóban megelőzzük a korunkat?

Hosszú csönd. – Hát, ilyenfajta repülés mindig volt, akárki megtanulhatta volna, aki fel akarja fedezni; ennek semmi köze a korhoz, időhöz. Lehet, hogy mi előbbre vagyunk a megszokottnál. Előbbre vagyunk annál a módnál, ahogyan a legtöbb sirály repül.

– Érdekes gondolat – felelte Jonathan, miközben a hátára fordult és így siklott egy darabig. – És korántsem hangzik olyan rosszul, mint az, hogy megelőzzük a korunkat.

Pontosan egy héttel később történt. Fletcher a nagy sebességű repülés elemeit mutatta be új növendékek egy csoportjának. Éppen kijött egy kétezer méteres zuhanásból, hosszú szürke csíkként száguldott vagy fél méteren a part fölött, amikor egy,

az első repüléséről érkező, anyját hívó fióka egyenesen eléje siklott. Fletcher Lynd sirály, hogy kikerülje a kicsit, egy tizedmásodperc alatt élesen balra vágott, és mintegy háromezreszáz kilométeres óránkénti sebességgel nekirepült egy gránitsziklának.

Úgy tűnt neki, mintha a szikla egy másfajta világ hatalmas, kemény kapuja volna. Robbanó ijedség, mindent elborító rémület, sötétség; becsapódás. Azután ott lebegett egy különös, idegen égen, feledve, emlékezve, feledve; félelem és bánat hullámain. És szomorú volt, borzasztóan szomorú.

A hang úgy érte, mint azon az első napon, amikor találkozott Jonathan Livingston sirállyal.

– A titok, Fletcher, abban rejlik, hogy a korlátainkat sorjában, türelmesen győzzük le. Nem repülünk át ész nélkül sziklákon, az majd egy kicsit később következik a programunkban.

–Jonathan!

– Akit a Nagy Sirály Fiaként is emlegetnek – felelte az oktató szárazon.

– Mit csinálsz te itt? És a szikla? Én... meg... meghaltam... nem?

– Ugyan, Fletch. Gondolkozz. Ha most itt beszélgetünk, akkor nyilvánvaló, hogy nem halhattál meg, nem? Amit összehoztál, az annyi, hogy túl gyorsan cseréltél tudatszintet. Hogy hogyan lesz tovább, azt neked kell eldöntened. Maradhatsz itt, és

tanulhatsz ezen a szinten – ami kicsit magasabb annál, amelyet elhagytál –, vagy visszamehetsz, és folytathatod a munkát a Rajnál. A Vének erősen remélték, hogy bekövetkezik egy baleset, de meglepődtek, hogy te ilyen szépen beváltottad reményeiket.

– Természetesen szeretnék visszamenni a Rajhoz. Az új csoportot még épp csak elkezdtem oktatni.

– Rendben van, Fletcher. Emlékszel, mit mondtunk a testről, hogy az nem más, mint maga a gondolat...?

Fletcher megrázta a fejét, kinyújtotta szárnyát, és kinyitotta a szemét. A szikla alján állt, körülötte ott volt az egész Raj. Ahogy megmozdult, a tömeg izgatott rikácsolásban törtek ki, éles rikoltások hangzottak.

– Él! Ő, aki meghalt, él!

– A szárnyvégével érintette meg! Feltámasztotta! A Nagy Sirály Fia!

– Nem! Ő maga tagadja! Ez az ördög! ÖRDÖG! Azért jött, hogy megrontsa a rajt!

Négyezer sirály tülekedett a tömegben. Ami történt, megrémítette őket, a kiáltás: ÖRDÖG!, úgy söpört végig rajtuk, mint az orkán a háborgó óceánon. Meredt szemmel, görbült karmokkal ölni készültek.

– Jobban éreznéd magad, ha eltűnnénk innen, Fletcher? – kérdezte Jonathan.

– Hát nemigen lenne kifogásom ellene...

Hirtelen vagy egy kilométerrel odább álltak, ők ketten, s a sirálytömeg villogó csőrei a puszta levegőbe vágódtak.

– Miért van az – töprengett Jonathan –, hogy a világon a legnehezebb dolog egy madarat meggyőzni arról, hogy szabad, és hogy ezt be is bizonyíthatja magának, ha hajlandó egy kevéske időt ráfordítani? Miért olyan nehéz ezt megtenni?

Fletcher még pislogott attól, ahogyan a helyzet pillanatok alatt változott. – Mit csináltál? Hogy kerültünk ide?

– Azt mondtad, ki akarsz kerülni a tömegből, nem?

– Persze! De hogyan...?

– Mint minden egyebet, Fletcher. Gyakoroltam.

Reggelre a Raj elfelejtette dührohamát, de Fletcher nem. – Emlékszel, Jonathan, mit mondtál valamikor, hogy annyira kell szeretni a rajt, hogy visszatérjünk hozzá és oktassuk?

– Persze.

– Nem értem, hogyan vagy képes szeretni ezt a madár-csöcseléket, hisz épp megpróbálták megölni.

– De hát Fletcher, nem ezt szeretjük bennük! Persze hogy nem szereted a gyűlöletet és a gonoszsgot. Meg kell tanulnod az igazi sirályt látni, a jót mindvalahányban, és segíteni nekik, hogy ők is meglássák magukban. Ezt értem szereteten. Ennek a nyitját megtalálni, az az öröm.

Emlékszem egy vad, fiatal madárra például, Fletcher Lynd sirálynak hívják. Éppen akkor vált Kitaszítottá, készen állt rá, hogy életre-halálra megküzdjön a Rajjal, éppen azon volt, hogy pokollá tegye magának a Távoli Szirteket. Ehelyett ma mennyországot épít magának, és az egész Rajt odavezeti.

Fletcher az oktató felé fordult, a szeme riadtan megrebbent. – *Én* vezetem? Mi az, hogy *én* vezetem? Te vagy az oktató. Nem hagyatsz itt bennünket!

– Nem-e? Nem gondolod, hogy lehetnek más rajok is, más Fletcherek, akiknek nagyobb szükségük van oktatóra, mint nektek, akik már úton vagytok a fény felé?

– Én? Jon, én egy egyszerű sirály vagyok, te pedig...

–...a Nagy Sirály egyszülött Fia, mi? -Jonathan sóhajtott, és kibámult a tengerre.

– Neked rám már nincs szükséged. Arra van szükséged, hogy tovább keresd önmagad, mindennap egy kicsit fedezz fel belőle, a valódi Fletcher sirályból, aki előtt nincsenek korlátok. Ő a te oktatód. Őt kell megértened, szerinte kell élned.

Egy pillanattal később Jonathan teste fenn vibrált a légben, fénylőn, s lassan átetszővé vált. – Ne hagyd, hogy ostobaságokat suttogjanak rólam, vagy istent csináljanak belőlem. Oké, Fletch? Sirály vagyok. Szeretek repülni, ennyi az egész...

– JONATHAN!

– Szegény Fletch. Ne higgy a szemednek. Amit azzal látsz, csupa korlát. Az értelemmel nézz, ébredj rá, amit úgyis tudsz már, és meglátod, hogyan kell repülni.

A fény kihuny. Jonatban sirály levegővé vált.

Egy idő múlva Fletcher sirály erőt vett magán, felemelkedett, és ott találta a levegőben a vadonatúj növendékek egy csoportját. Mohón várták az első oktatást.

– Hogy az elején kezdjem – mondta Fletcher lassan –, meg kell értenetek, hogy a sirály maga a korlátlan szabadság, a Nagy Sirály képmása, és egész testetek, szárnyvégtől szárnyvégig nem egyéb, mint a saját gondolatotok.

Az ifjú sirályok furcsállva néztek rá. Ejha, öreg, gondolták, ez nem úgy hangzik, mint egy bukfcenc-eligazítás.

Fletcher sóhajtott egyet, és újakezdte. – Hm. Hát... na jó – mondta, és tekintetével felmérte őket. – Kezdjük a vízszintes repüléssel. – Miközben beszélt, egyszerre megértette, hogy barátja valóban és őszintén nem volt semmivel istenibb, mint ő, Fletcher, maga.

Nincs korlát, Jonathan? – gondolta. – Hát akkor nincs messze az idő, amikor én tűnök majd elő a puszta légből a te partodon, és mutatok neked egyet-mást arról, hogyan kell repülni!

És noha igyekezett a szemükben illően szigorúnak tűnni, Fletcher sirály egy pillanatra olyannak látta növendékeit, amilyenek valójában voltak. A látvány nem csak egyszerűen tetszett neki, egyenesen el volt tőle ragadtatva. Nincs korlát, Jonathan? – gondolta. És elindult a tudás megszerzésének útján.